

מנקודת מבטו של אקטואר ביטוח חיים ופנסיה: תקנונים, תשואות ואיך בוחרים קרן פנסיה – כתבה מס' 19

האקטואר רועי פולניצר מסביר על תקנונים, תשואות וכיצד בוחרים קרן פנסיה

תקנונים

לכל קרן פנסיה יש תקנון משלה המאפשר באופן פרטני על-ידי האוצר. ואולם מרבית הציבור כלל אינו מודע לתקנון הקרן, כיוון שרוב הציבור רוכש את הפנסיה שלו באמצעות מקום העבודה ואינו טורח לקרוא את התקנון.

התקנונים של מרבית קרנות הפנסיה אומנם דומים, ומרבית מקומות העבודה שוכרים יועצים פנסיוניים שמשגיגים להם בדרך כלל תנאים טובים, אולם מומלץ לבקש מקרן הפנסיה שלכם העתק של התקנון. היא חייבת לתת לכם אותו.

כדאי שתעברו עליו, כך שלפחות תדעו מה מגיע לכם ומה לא. חלק מקרנות הפנסיה מפרסמות את התקנון שלהן באתרי האינטרנט שלהן, כך שאין בעיה להשיג אותו.

יתרה מכך: קרן הפנסיה חייבת לשלוח לכם אחת לרבעון עדכון על מצבכם, כמה' כסף חסכתם, כמה כסף הפרשתם וכדומה. קרנות הפנסיה לא תמיד מקפידות לשלוח את הטפסים האלו, ורבים מהעמיתים כלל אינם יודעים מה מצבם לאשורו. התקשרו לקרן הפנסיה שלכם ודירשו את העדכון שמגיע לכם.

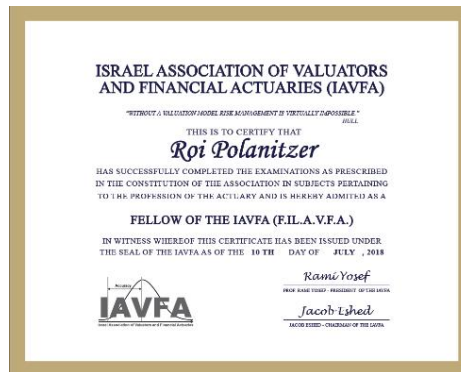
תשואות

אחד הנתונים החשובים ביותר שאתם צריכים לדעת לגבי קרן הפנסיה בה אתם מבוטחים, הוא מה התשואה שהשיגה על הכסף שלכם באותה שנה. הנתון הזה מתפרסם בדרך כלל רק בסיום הרבעון הראשון של השנה הבאה, כלומר את התשואה של 2022 נראה רק בסוף מרס 2023 וכן הלאה, ואולם כדאי להמתין.

השוואות בין התשואות של קרנות הפנסיה השונות נערכות מעת לעת באתרים כלכליים. באתר האינטרנט של משרד האוצר תמצאו, אומנם באיחור של מספר חודשים, השוואה

טובה בין הביצועים של קרנות הפנסיה החדשות: מי עשתה תשואה טובה בשנה שחלפה ומי את התשואה הטובה בשנים לפני כן כולל פילוחים, וחשוב מכך - ממוצעים ארוכי טווח.

כיוון שהתקנונים של קרנות הפנסיה דומים מאוד וגם דמי הניהול והעמלות שהן גובות דומים, ההבדל העיקרי ביניהן הוא שיעור התשואה. נכון שאם קרן הפנסיה שלכם מפגרת בתשואות חודש-חודשיים ואפילו שנה, זה לא נורא.

אבל אם אתם רואים שמדובר בסוג של "מסורת", כדאי מאוד לשקול לעבור לקרן פנסיה אחרת. אם קרן הפנסיה שלכם לא דואגת מספיק טוב לתשואה, סביר להניח שגם בנושאים אחרים היא מפגרת.

באיזו קרן פנסיה להיות מבוטח

במקרה של קרנות הפנסיה, יש שיקול נוסף שכדאי להוסיף לשאלה באיזו קרן כדאי להיות מבוטח, והוא שיקול הגדול. כיוון שקרן פנסיה היא קרן הדדית בה יש סכום גדול של כסף, עלולות להיווצר בעיות של יציבות פיננסית כאשר מדובר בקרנות פנסיה קטנות.

קרנות אלו סובלות לא אחת מבעיית הביצה והתרנגולת. כיוון שהן קטנות, אנשים חוששים להיכנס אליהן; וכיוון שאנשים לא נכנסים אליהן, הן נותרות קטנות. בינתיים דווקא קרנות פנסיה גדולות (הוותיקות) הן אלו שקרסו למעשה וקרנות קטנות דווקא שרדו יפה,

יפה, אולם אין להתעלם מהבעיה שיש לקרנות פנסיה קטנות, והחשש הפסיכולוגי המלווה לעיתים את מד שמצטרף אליהן.

קרנות הפנסיה אומנם מפוקחות על-ידי המדינה, אבל גם המדינה עלולה לטעות. לכן אם אתם עומרים להיכנס לקרן פנסיה, עדיף לבדוק כמה כסף היא מנהלת וכמה עמיתים יש בה. אם מדובר בקרן הקיימת כבר 15 שנים אך עדיין מנהלת סכומים נמוכים ויש בה מספר מצומצם של עמיתים, מומלץ להתנתק ממנה.

גם אם אין חשש משמעותי שתקרוס, העובדה שמדובר בקרן קטנה, משמעותי שהיא מקבלת מעט דמי ניהול ועמלות - מה שעלול לפגוע בשירות שהיא נותנת לעמיתים ולפעמים גם בתשואה שלה. עם זאת, אם מדובר במפעל או חברה גדולים המעבירים באופן מאורגן את הכספים שלהם לקרן כזו, אתם יכולים להיות יותר רגועים כיוון שהסכום הגדול שהיא תקבל יכול לשנות את אופיה מקרן קטנה לקרן בינונית.

זאת ועוד, ארגונים חזקים יכולים לדרוש ולא אחת גם לקבל נציגים בהנהלת הקרן, או לפחות משקיפים שיקפידו על הדאגה לזכויות העובדים המבוטחים. אם מדובר במפעל קטן בן כמה עשרות עובדים, שאין לו כוח מספיק לעמוד על זכויותיו, עדיף שיחפש קרן בינונית או גדולה.

הכותב הוא האקטואר הראשי של "שווי פנימי" משנת 2010 ועד היום. משנת 2006 עורך חוות דעת אקטואריות, יועץ לתאגידים ציבוריים ומתמנה ע"י בתי משפט ובתי דין כאקטואר וככלכלן מוסמך.

